

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.08.1965, sp. zn. 6 Cz 115/65, ECLI:CZ:NS:1965:6.CZ.115.1965.1

Číslo: 81/1965

Právní věta: K výkladu pojmu odkázána na manžela výživou podle § 30 odst. 8 zák. č. 101/1964 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.08.1965

Spisová značka: 6 Cz 115/65

Číslo rozhodnutí: 81

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Sociální zabezpečení

Předpisy: 99/1963 Sb. § 6

§ 120 101/1964 Sb. § 30

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 81/1965 sb. rozh.

K výkladu pojmu „odkázána na manžela výživou“ podle § 30 odst. 8 zák. č. 101/1964 Sb.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 1965, [6 Cz 115/65.](#))

Krajský soud v Hradci Králové potvrdil rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení v Praze ze dne 9. 1. 1965, zamítající navrhovatelčinu žádost o přiznání vdovského důchodu. Soud vycházel ze zjištění, že navrhovatelka nežila se svým manželem nejméně 12 roků před jeho smrtí ve společné domácnosti a pobírala invalidní důchod 520,- Kčs. Dospěl k závěru, že navrhovatelka nebyla na svého manžela v době jeho smrti odkázána a že jí proto s ohledem na ustanovení § 30 odst. 8 zák. č. 101/1964 Sb. vdovský důchod nenáleží.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona, podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon a toto rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 30 odst. 8 zák. č. 101/1964 Sb. vdově, která nežila s manželem delší dobu před jeho smrtí ve společné domácnosti a jejíž manželství přestalo plnit svou společenskou funkci, náleží vdovský důchod, jen byla-li vdova v době smrti manžela odkázána na něj výživou.

Navrhovatelka svůj opravný prostředek odůvodňovala tím, že její manžel jí byl podle usnesení okresního soudu v P. povinen přispívat na úhradu osobních potřeb měsíčně 160,- Kčs a předložila i ústřižky poštovních poukázek o tom, že jí uvedené částky byly poukazovány. Se zřetelem k tomuto tvrzení navrhovatelky bylo proto povinnosti soudu se zejména zabývat otázkou, zda navrhovatelka „byla odkázána na manžela výživou“.

Výkladem pojmu „odkázána na manžela výživou“ v ustanovení § 30 odst. 8 zsz zabýval se Nejvyšší soud v rozboru a zhodnocení praxe soudů při přezkoumávání rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení (Prz 26/65), kde dospěl k závěru, že tento pojem bude třeba vykládat podle konkrétních okolností, přičemž bude třeba vycházet ze zásad zákona o rodině, upravujících vyživovací povinnost mezi rozvedenými manžely.

Podle § 91 zák. o rod. mají manželé vzájemnou vyživovací povinnost, jejíž rozsah se stanoví tak, aby hmotná a kulturní úroveň obou manželů byla zásadně stejná. Je proto z hlediska § 30 odst. 8 zák. č. 101/1964 Sb. rozhodné, zda v době smrti manžela byla vdova ve smyslu tohoto ustanovení na svého manžela odkázána výživou, tj. zda měla konkrétní nárok, aby jí poskytoval výživné. Existenci takového nároku bude zpravidla nasvědčovat rozhodnutí soudu, jímž byla vyživovací povinnost zemřelého manžela podle ustanovení § 91 odst. 2 zák. o rod. pravomocně stanovena. Z takového rozhodnutí o vyživovací povinnosti nebude však možné vycházet bez dalšího tehdy, půjde-li o rozhodnutí ze starší doby, protože nelze vyloučit, že poměry v době smrti manžela se podstatně lišily od poměrů, za kterých bylo výživné soudem stanoveno. V takovém případě bude třeba, aby soud posoudil konkrétní vyživovací povinnosti zemřelého manžela vůči vdově v době jeho smrti z hlediska ustanovení § 30 odst. 8 zsz jako otázku předběžnou (§ 135 o. s. ř.). Jestliže konkrétní rozsah vyživovací povinnosti manžela vůči manželce soudem určen nebyl, nebude pro posouzení odkázanosti vdovy v době smrti jejího manžela samo o sobě rozhodné, zda manžel výživné poskytoval, nýbrž zda podle stavu v době smrti mohla být konkrétní vyživovací povinnost manžela vůči manželce stanovena podle zásad ustanovení § 91 odst. 2 a § 96 zák. o rod. aby soud mohl tuto předběžnou otázku správně posoudit, a řešit ji, bude zpravidla třeba, aby zjistil příjem a osobní poměry manžela a manželky v době smrti manžela, jakož i další rozhodné skutečnosti ve smyslu § 96 zák. o rod.

Protože krajský soud si nezjednal spolehlivé podklady pro posouzení věci ze všech uvedených hledisek, porušil tím zákon v ustanovení § 6 a § 120 o. s. ř. ve spojení s § 30 odst. 8 zák. č. 101/1964 Sb.